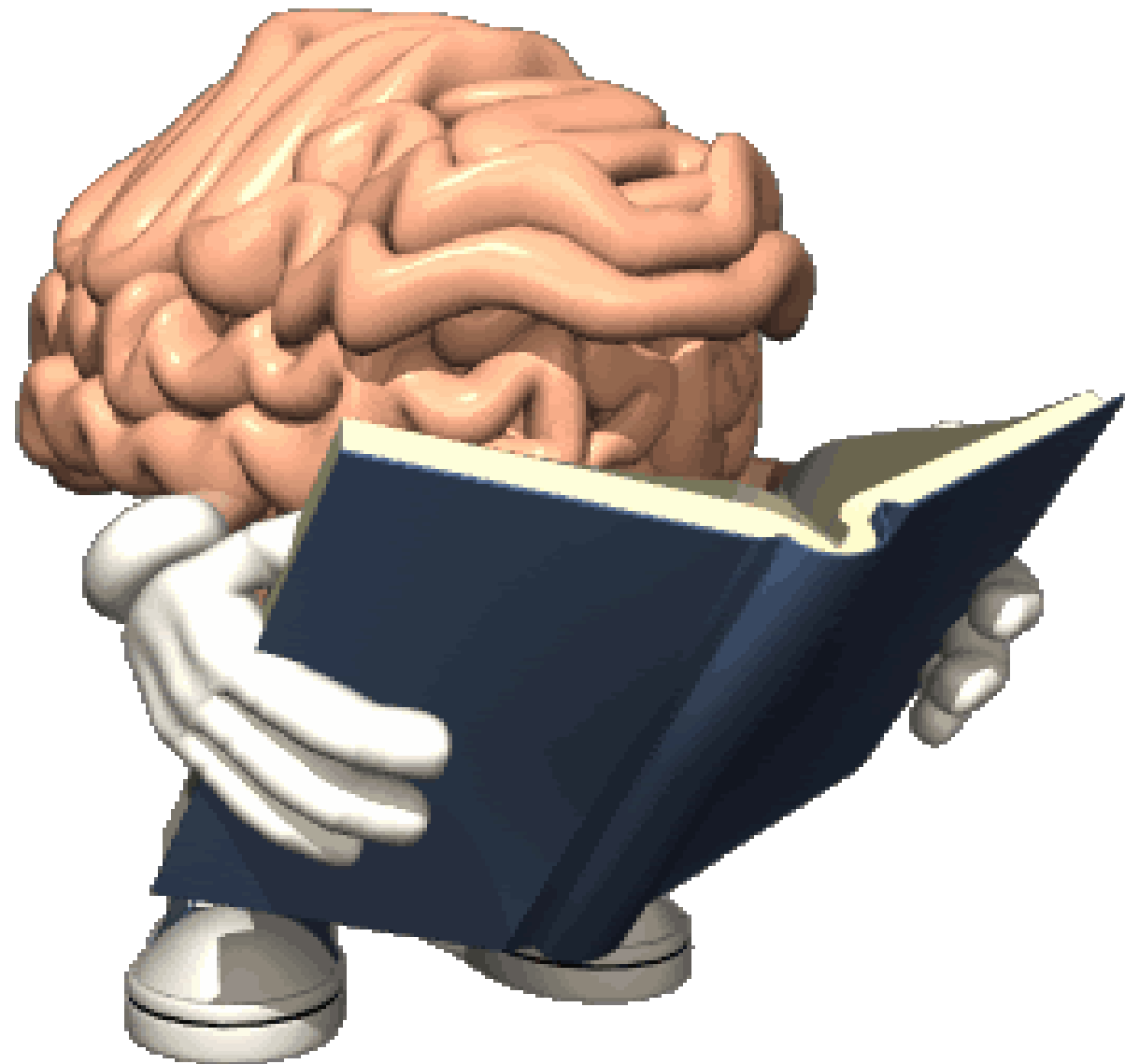

سبحان الله العظيم

CuteeGraphic.Com

**دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی بندرعباس
(برادران)**

درس : پژوهش و توسعه حرفه ای ۲ (کنش پژوهی)

«اقدام پژوهی»

**ویژه دانشجویان ورودی ۹۶
(الهیات - علوم اجتماعی - علوم تربیتی)**

مدرس: ولید ترکمانی

تا خود معلم تحول نیابد و تا
خود معلم محقق و اندیشه گر
نشود ، تحول در آموزش و
پرورش بعید به نظر می رسد.

معرفی کتاب جهت مطالعه در این زمینه :

* خسرو امیرحسینی (۱۳۸۴) مهارت پژوهشگری در آموزش (اقدام پژوهی)، تهران، عارف کامل، چاپ دوم

* ابوالفضل بختیاری و یوسف ایرانی (۱۳۸۴)، روش تحقیق عملی (اقدام پژوهی)، تهران، انتشارات لوح زرین، چاپ دوم

* علی رؤوف (۱۳۸۶) پژوهش در کلاس درس و مدرسه، تهران، مدرسه، چاپ دوم

* رضا ساکی و دیگران (۱۳۸۳) اقدام پژوهی: راهبردی برای آموزش و تدریس، تهران، وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت، چاپ اول

* وجه الله سیف الهی (۱۳۸۴) اقدام پژوهی: آموزش یک دوره کامل روش تحقیق اقدام پژوهی، تهران، عابد، چاپ اول

معرفی کتاب جهت مطالعه در این زمینه :

* وجه الله سيف الهی (۱۳۸۲) راهنمایی اقدام پژوهی (طرح معلم پژوهنده) در آموزش و پرورش، رشت، انتشارات گیلان، چاپ دوم

* اقبال قاسمی پویا (۱۳۸۲) راهنمای معلمان پژوهنده، تهران، نشر اشاره، چاپ چهارم

* اقبال قاسمی پویا (۱۳۸۰) راهنمای عملی پژوهش در عمل، تهران، وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت، چاپ اول

* جین مک نیف و همکاران (۱۳۸۲)، اقدام پژوهی (طراحی، اجرا، ارزشیابی) ترجمه محمدرضا آهنچیان، تهران، رشد، چاپ اول

* مهدی رجب‌لو، معلم و اقدام پژوهی (پژوهش در عمل)، انتشارات نیلبرگ

دانشجویان گرامی حتما این دو منبع را برای این ترم (نیمسال دوم ۹۸-۹۹ خریداری نمایید. (سر کلاس هم مورد تاکید بود)

حتما برای حضور در کلاس این دو منبع را داشته باشید.

- ❖ پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: اقدام پژوهی / مولفین جواد ناصح، روح‌اله فتح‌قریب‌بیدگلی. انتشارات پژوهش‌های دانشگاه، ۱۳۹۴.
- ❖ ابوالفضل بختیاری و یوسف ایرانی (۱۳۸۴)، روش تحقیق عملی (اقدام پژوهی)، تهران، انتشارات لوح زرین، چاپ دوم

موضوع:
اقدام پژوهی
Action Research

تحقیق عملی»، «پژوهش در عمل»، «عمل پژوهشی» و «اقدام پژوهشی» اصطلاحاتی هستند که در زبان فارسی به جای واژه انگلیسی **"Action Research"** به کار می روند.

اقدام پژوهی به هر فعالیتی گفته می شود که منجر به تبدیل وضع موجود به وضع مطلوب تر شود.

هدف اساسی اقدام پژوهی (برنامه معلم پژوهنده):

بررسی ، شناسایی ، تبیین و حل مسأله و
مشکل

محیط کار و فعالیت
(کلاس درس ، مدرسه ، ادارات آموزش و
پرورش)

اقدام پژوهی علمی ترین و
کاربردی ترین روش برای رفع
نواقص کاری و تبدیل کار به یک
جریان پیشرفت مداوم است.

مفهوم اقدام پژوهی یا پژوهش در عمل :

پژوهش در عمل ؛ نوعی تحقیق توصیفی است که توسط خود افراد درگیر در یک مسئله ی خاص آموزشی و برای حل یا کاهش آن انجام می گیرد. به این معنا که شخص یا افراد ، عمل خود را در حین کار و فعالیت، مورد پژوهش قرار می دهد. در پژوهش عملی ، پژوهنده تلاش می کند وضعیت نامطلوب یا نامعین موجود را به وضعیت مطلوب یا معین تغییر دهد که هدف از این کار بهسازی امور و اثر بخش کردن آن است.

زمینه های پژوهش در عمل :

معلمان پژوهنده تلاش می کنند که از طریق پژوهش در کلاس نسبت به شناخت مسائل و بهسازی آموزش و یادگیری کوشا باشند. معلمان در کلیه ی عرصه هایی که به نحوی به برنامه ی درس و کلاس درس و مدرسه و رفتار خودآنان و دانش آموزان ارتباط دارد، می توانند دست به تحقیق بزنند. این امر موجب می شود که آنها در عرصه های گوناگون و مرتبط با آموزش و پرورش اظهار نظر نمایند، شرایط موجود را تحلیل نمایند و در مجموع اندیشه ورز و مجهز به دانش پژوهش باشند.

زمینه های پژوهش در عمل :

*** مسائل مربوط به فرایند یاددهی – یادگیری (روشهای تدریس ، خلاقیت ، افزایش انگیزه ، فناوری اطلاعات ، ارزشیابی و...)**

*** مسائل مربوط به فرایند شناسایی، اصلاح و بهبود مشکلات عاطفی و رفتاری دانش آموزان**

*** موضوعات مربوط به فعالیت های پرورشی (بانشاط سازی مدارس و کلاس های درس، بهداشت روانی، مهارت های زندگی مشارکت در فعالیت های گروه و...)**

*** موضوعات مربوط به مدیریت مدارس (ارتقاء مشارکت اولیاء دانش آموزان در اداره امور مدرسه ، ارزشیابی عملکرد دبیران ، روش های بهبود نظارت بر فعالیت های آنان و ...)**

*** موضوعات مربوط به بهبود فرآیندهای مدیریتی در ادارات کل آموزش و پرورش استان ها و ادارات مناطق (راه های افزایش انگیزه همکاران ، مدیریت مشارکتی ، بهبود فرایندهای بهره وری ، تصمیم گیری و برنامه ریزی ، تکریم ارباب رجوع و...)**

*** سایر موضوعات ابتکاری به انتخاب معلمان و فرهنگیان**

چرخه اقدام پژوهی :

- ۱- کارهای جاری خود را مرور می کنیم.
- ۲- جنبه ای که قصد بهبود آن را داریم ، معین می کنیم.
- ۳- راهی را فرا روی خود فرض می کنیم.
- ۴- سعی می کنیم آن را طی کنیم و
- ۵- آنچه روی می دهد را حفظ و ذخیره کنیم.
- ۶- در سایه ی آنچه یافته ایم ، طرح خود را اصلاح می کنیم و با ((اقدام)) کار خود را ادامه دهیم.
- ۷- آنچه را که انجام می دهیم ، کنترل کنیم.
- ۸- از اقدام اصلاح شده ، ارزشیابی به عمل آوریم.
- ۹- تا رسیدن به رضایت از آن جنبه ی کار ، آن را ادامه دهیم.

مراحل عمده ی پژوهش در عمل :

۱- تشخیص (کشف مساله)

۲- تغییر یا اجرا (حل مساله)

۳- ارزیابی و عرضه (ارزشیابی و نتیجه)

(نگاه کنید، فکر کنید ، عمل کنید) ((استرینگر))

پژوهش در عمل را پژوهش دوری یا حلزونی یا مارپیچی می گویند.

به زبان ساده:

- نگاه کنید: اطلاعات مربوط را جمع آوری کنید. وضعیت موجود را شرح دهید.
- فکر کنید: کشف کنید چه چیز اتفاق می افتد. تفسیر کنید و چرایی و چگونگی آن را مطرح سازید.
- عمل کنید: اجرا کنید - ارزشیابی کنید (استرلینگر، ۱۹۷۸).

• کورت لوین (پدر پژوهش در عمل) در سال ۱۹۴۶ پایه های اصطلاح «پژوهش در عمل» را ابداع کرد و فرایند اجرای آن را بر سه اصل بنیان نهاد:

• برنامه ریزی

• حقیقت یابی

• اجرا

اقدام پژوهی. فعالیتی ضروری برای همه

□ تعریف اقدام پژوهی:

در واقع نوعی رویکرد پژوهشی است که در آن افراد مشغول در کاری، برای بهبودی و اصلاح وضع نامطلوب کار خود، با مشارکت افراد ذینفع در آن، به پژوهش و مطالعه می پردازند.

زمینه های اقدام پژوهی:

- ۱- نوآوری در روش تدریس.
- ۲- نوآوری در ساخت ابزار های آموزشی.
- ۳- حل یک مسئله در کلاس به روش خاص و ابتکاری.
- ۴- ارائه طرحی نو در شناخت مشکلات دانش آموزان و پیشنهاد حل آن ها.
- ۵- نحوه برنامه ریزی و اداره مطلوب یک کلاس یا مدرسه

تفاوت های پژوهش در عمل با سایر پژوهش ها:

تفاوت اقدام پژوهشی با سایر پژوهش ها :

تفاوت اقدام پژوهی با سایر انواع پژوهش ها را می توان به صورت عمده در فرآیند عمل لحاظ کرد. به این صورت که در اقدام پژوهی، محقق قدم به قدم، ضمن ایجاد تحول در محیط کار یا منطقه تحت پوشش خود، به اطلاعات و یافته هایی دست پیدا می کند.

در حالی که در تحقیق های علمی و دانشگاهی، مسئله مورد تحقیق لزوماً مسئله خود محقق نیست، بلکه محقق به عنوان فردی حرفه ای وارد جریان پژوهش می شود.

ویژگی های اقدام پژوهی :

۱. پژوهشی مشارکتی است.
۲. تأکید بر عمل دارد.
۳. خود ارزیاب است.
۴. مبتنی بر ارزش های درونی افراد است.
۵. روشی ساده است.
۵. تعمیم پذیری یافته ها ضروری نیست.
۵. نگاهی از درون است.

نکته:

اقدام پژوهی یک فعالیت علمی است.
زیرا طی یک فرآیند علمی به نتیجه
میرسد و مبتنی بر روش حل مساله است
و پنج مرحله روش علمی (مسئله یابی، توصیف و
تبیین مسئله، فرضیه سازی، آزمون فرضیه و ارزشیابی)
در آن رعایت می شود.

- توجه کنیم :
- ضمیر به کاررفته در این پژوهش ”من“ یا ”ما“ است.
- مثلاً: چگونه می توانم املای سارا را تقویت کنم؟
- موضوعی که به من یا ما ارتباط ندارد، موضوعی عمومی است. و موضوع پژوهش در عمل نخواهد بود.

از کجا باید شروع کرد و با کدام مسئله؟

- اکنون با چه مسئله ای درگیر هستید، از همان شروع کنید.

(مسئله بهداشتی-آموزشی-اخلاقی و...)

ممکن است مسئله مربوط به یک نفر یا چند نفر باشد.

گزارش وضع موجود :

پس از بررسی وضعیت موجود، لازم است رفتارهای آن را به صورت منطقی تنظیم و گزارش کنید.

مشخص کردن موضوع و عنوان پژوهش:

- نخستین گام در هر پژوهش تعیین موضوع می باشد موضوعی که انتخاب می کنید باید دارای این ویژگیها باشد:

✓ الف: مورد علاقه شما باشد:

✓ ب: پژوهش پذیر باشد: بعضی از موضوعات به علل گوناگونی پژوهش پذیر نیستند. برای نمونه این سوال کلی که «چگونه می توانم هوش کودکان را افزایش دهم؟» پژوهش پذیر نیست، اما این موضوع: «چگونه توانستم دانش آموزان مقطع دبیرستان رابه درس انگلیسی علاقمند نمایم» مناسب است.

✓ ج: دارای اهمیت باشد.

✓ د: در توان پژوهشگر باشد

✓ ه: منابع اطلاعاتی کافی در اختیار باشد. اطلاعات، اساس هر پژوهش را تشکیل میدهد، عدم دسترسی محقق به اطلاعات کافی کار تحقیق را دشوار می کند.

- معمولاً در اقدام پژوهی مسأله به صورت یک جمله ی پرسشی مطرح می شود: «چگونه می توانم بهبود بخشم؟» موضوعات اقدام پژوهی عمدتاً با کلمات اصلاح، بهبود، تشخیص، برطرف کردن، افزایش، کاهش، چگونه می توانم، رفع مشکلات و.... همراه است.

۱. چگونه می توانم در مدرسه به تفاوت های فردی کودکان توجه کنم؟
۲. چگونه می توانم روش تدریس خود را در درس X اصلاح کنم؟
۳. چگونه می توانم والدین کودکان این آموزشگاه را به مشارکت بیشتر تشویق کنم؟
۴. چگونه می توانم علاقه ی دانش آموزان به درس X را افزایش دهم؟
۵. چگونه می توانم رابطه خود با همکارانم را در مدرسه بهبود ببخشم؟

■ چکیده:

■ چکیده باید به گونه ای تهیه شود که خواننده به یک شمای کلی از تحقیق دست یابد.
بنابراین رعایت نکات زیر ضروری می باشد:

■ الف. از ذکر آنچه در متن نیامده، خود داری شود.

■ ب. از زبان خود بنویسید و نقل قول مستقیم نکنید.

■ ج. واژگان کلیدی را در پایان چکیده بیان کنید.

■ د. برای شماره ها، از ارقام به جای حروف استفاده کنید.

■ هـ. فقط گزارش ارایه گردد و از اظهار نظر پرهیز کنید.

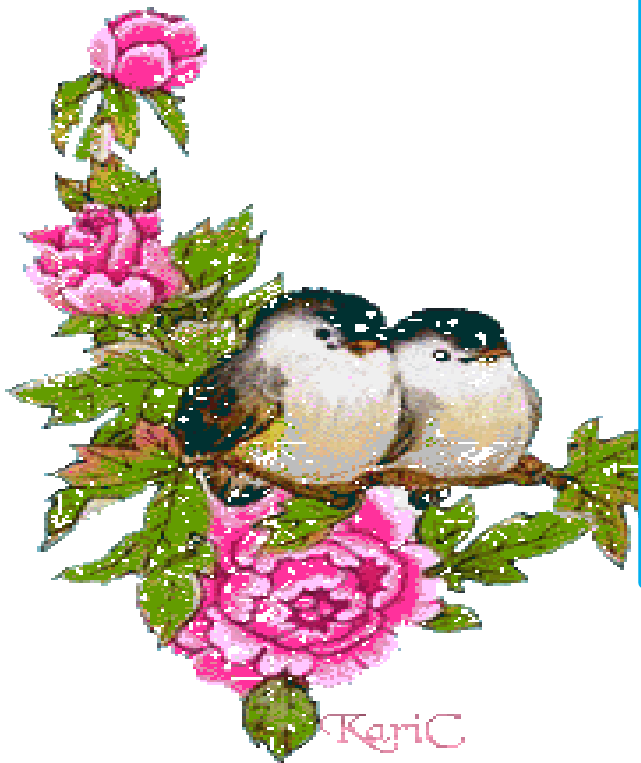
■ و. افعال مورد استفاده، به صورت گذشته و مجهول باشد.

■ ز. به موضوعاتی چون مسئله پژوهش، آزمودنی ها، ابزار گردآوری داده ها، در صورت استفاده از آمار، روش آن، یافته های تحقیق و کاربرد آن اشاره شود.

☐ فهرست مطالب:

- الف. پس از اتمام کار نوشتاری، این قسمت آماده می شود.
- ب. تمامی مطالب مندرج جهت دسترسی آسان خوانندگان به صورت فهرست همراه با شماره صفحه آورده می شود.

□ مقدمه: (توجه داشته باشید شماره گذاری صفحات از این بخش شروع می شود).

- آنچه در بخش مقدمه باید به آن توجه داشت بدین شرح می باشد:

- الف. موضوع چیست ؟

- ب. هدف چیست ؟

- ج. دلیل منطقی اجرای پژوهش و اهمیت آن .

- د. ارتباط منطقی بین مسأله و طرح پژوهش .

- هـ. دلایل نظری موجود در پژوهش

- و. ارتباط این پژوهش با پژوهش های قبلی .

❑ * متن اصلی گزارش:

- ۱. بیان مسئله
- ۲. گردآوری داده ها (شواهد ۱)
- ۳. ادبیات موضوع
- ۴. ارایه راه حل های پیشنهادی
به
- ۵. انتخاب راه حل ها
- ۶. اعتبار بخشی به راه حل های انتخابی
- ۷. اجرای راه حل های انتخابی
- ۸. اصلاح و تعدیل راه حل ها
- ۹. نقادی و نظر همکاران
- ۱۰. ارائه ی اطلاعات مربوط
تغییرات ایجاد شده (شواهد ۲)
- ۱۱. نتیجه گیری
- ۱۲. پیشنهادات

□ ۱. بیان مسأله (توصیف وضع موجود)

- وضعیت و شرایطی را که دارید توصیف کنید:
- الف. شما کیستید؟ (نام، مدرک تحصیلی، سابقه تدریس و...)
- ب. کارتان چیست؟ (عنوان دقیق شغلی، رشته تدریس، پایه تدریس و...)
- ج. محیط شما چه وضعیتی دارد؟ (مکان مدرسه، جنسیت دانش آموزان، تعداد نفرات کلاس، وضعیت تحصیلی آنان و ...)

۱. بیان مسأله؛ مسأله شما چه بوده است؟ (تشخیص مسأله)

- هدف این مسأله برای شما چه مشکلی ایجاد کرده است؟ چرا؟ (بیان مشکل و تأثیرات آن بر شما و فرد یا افراد و اهمیت آن)
- چرا شما به این موضوع علاقمند شدید؟
- علایق و ارزشهای شما چیست؟
- آیا شرایط به گونه ای هست که شما بتوانید تغییر ایجاد کنید؟
- آیا احتمال می دهید اگر وضع موجود تغییر پیدا کند، اوضاع بهتر می شود؟
- وضع بهتر به نظر شما یعنی چه؟
- سعی دارید چه تغییری در محیط کاری رخ دهد؟

۲. چه شواهدی در دست داشتید که نشان دهد شما نیاز به انجام این پژوهش داشتید؟ (شواهد ۱)

- در ابتدا تفاوت شواهد نوع اول (۱) و شواهد نوع دوم (۲) را بیان می‌کنیم:
- شواهد نوع اول "تشخیصی" و شواهد نوع دوم "تفاوتی و ارزیابی" است.
- در هر اقدام پژوهی مشکلی در میان است، پس:
- الف. مشکل خود را آن گونه که احساس می‌کنید با اطلاعاتی دقیق به خواننده منتقل کنید تا او هم احساس شما را درک کند.
- ب. از روش‌های علمی برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده کنید. گردآوری اطلاعات در اغلب موارد از چهار روش مصاحبه، مشاهده، پرسشنامه و اسناد و ارقام.
- ج. هدف از شواهد نوع اول: مشخص کردن وضع موجود - انتخاب یک راه حل موقت.
- د. از کلی‌گویی پرهیزید شواهد خود را به گونه‌ای نشان دهید که خواننده‌ی گزارش، از وضعیت پژوهش کاملاً آگاه گردد. یا به عبارتی مشکل شما را مشکل خود بیندارد.

۳. ادبیات موضوع: (مطالعات و اطلاعات شما درباره موضوع تحقیقتان چیست؟)

- خلاصه ای از آنچه پیرامون موضوع از منابع گوناگون مطالعه کرده اید، بیان کنید.
- منابع گوناگون شامل: پایان نامه ها، مجلات، کتب تخصصی، فصل نامه ها، روزنامه ها، سفرانی ها، فیلم ها و... می باشد.

۴. ارائه راه حل های پیشنهادی:

- درانتخاب راه حل جدید شتاب نکنید.
- راه حل هایی را که به ذهنتان رسیده است بنویسید .
- نشان دهید که از نظرات دیگران هم برای ارائه این راه حل استفاده کرده اید.
- به یاد داشته باشید مسئولیت و تعهد اجرا و نتیجه گیری این تحقیق با شماست.
- شکست معنی ندارد، در صورت نتیجه ندادن ، راههای دیگر را بیازمایید.
- هرچه اطلاعات موثق تر باشد امکان پذیرش و نتیجه دادن آن بیشتر است.
- برای اجرای راه حل جدید ”برنامه ریزی“ کنید. چه فعالیت هایی؟ چگونه؟ با چه امکاناتی؟ چه زمانی؟ با چه وسایلی؟ کجا؟

۵. انتخاب راه حل ها:

- الف. بنویسید که کدام راه حل را انتخاب کردید و چرا؟
- ب. استدلال علمی و تجربی خود را برای انتخاب این راه حل ها، بنویسید.

۶. اعتبار بخشی: (دلایل اعتبار کار خودتان را بیان کنید و بگویید چه کسانی به کار شما اعتبار بخشیدند.)

- چگونه می توانید نشان دهید که شما توجه و دقت کافی داشته اید تا دآوری هایتان منطقی، عادلانه و دقیق باشد؟

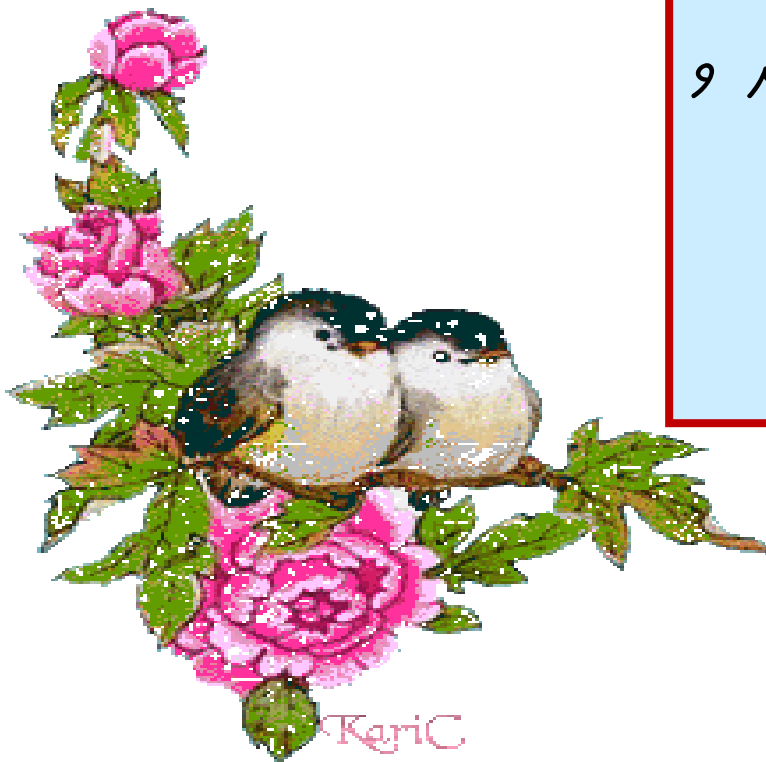
۷. اجرای راه حل های انتخابی: (چه کردید؟)

- الف. مراحل اجرای راه حل ها را به تفصیل توضیح دهید.
- ب. مشکلات حین اجرا را بیان کنید.
- د. چگونگی نظارت بر اجرای راه حل ها را گزارش کنید.
- نکته ی مهم : نباید تصور کنیم آنچه ما می دانیم یا عمل کردیم را خواننده درس می زند یا می داند، لذا باید آن چه را انجام دادیم دقیق و روشن بنویسیم ، زیرا خواننده مانند نویسنده به موضوع اطاعت ندارد.

۸. اصلاح و تعدیل بعضی از راه حل ها: (چگونه عملتان را اصلاح کردید؟)

- در اجرای بعضی از راه حل ها ممکن است بنا به دلایلی نتوانید آن را اجرا کنید یا با مشکلی رو به رو شوید. در این قسمت توضیح کاملی از عدم اجرای راه حل یا نحوه ی تعدیل آن را می نویسید. اگر تغییر و تعدیلی در راه حل به کار گرفته شده، اعمال کردید، آن را بنویسید.

۹. نقادی و نظر همکاران:

- استاد ناظر، همکار پژوهشی، همکار دانشجویی، همکار شغلی، دوستان منتقد، حامیل و... این افراد باید نظر خود را به صورت مستند بیان کنند.
- شما هم نظرات آنان را منعکس کرده باشید. تا نظر خواننده را به کار خودتان جلب کنید.
- الف. این اقدام پژوهی در کار و اعمال شما چه اثری گذاشت؟
- ب. آیا تصمیم دارید این کار را ادامه دهید و مسئله جدیدی را بررسی کنید؟
- ج. آیا انجام این اقدام پژوهی بر سایر همکاران شما هم اثری گذاشته است؟

۱۰. ارائه ی اطلاعات مربوط به تغییرات ایجاد شده؟ (شواهد ۲)

- الف. تاثیری که بر شواهد یک گذاشتید به دقت نشان دهید.
- ب. مشفص کنید پس از انجام راه حل ها چه نتیجه ای گرفتید.
- ج. بنویسید که از چه روشی برای جمع آوری داده ها و اطلاعات استفاده کردید.
- د. شواهد استفاده شده باید واقعی و قابل استناد باشند.
- هـ. شواهد خود را معرفی کنید. شواهد عبارتند از: یادداشت ها و پیش نویس ها، فیلم ویدئویی، فایل صوتی، تصاویر، گزیده هایی از داده های خام و...
- همان گونه که قبلاً اشاره شد این مرحله برای ارزیابی وقضاوت مورد نیاز است. برای این که ثابت کنید ادعایی که درباره عمل جدیدتان دارید، منطقی و درست است؛ باید شواهد و مستنداتی داشته باشید. دلایلی که مبین اصلاح به وجود آمده در کار شما باشد.
- ممکن است ادعا کنید، باروش جدید شما، نمرات دانش آموزان تا ۲۰ درصد بهبود یافته است، این ادعا زمانی قابل قبول است که نمرات دانش آموزان قبل و بعد از اجرای راهکار جدید مقایسه شود.

۱۱. نتیجه گیری: از شواهد خود چه نتایجی به دست آوردید؟ چگونه تاثیر عمل خود را ارزیابی می کنید؟

- الف. تغییراتی را که صورت پذیرفته است، بنویسید .
- ب. هنگام کار چه اندیشه هایی از ذهن شما گذشت ؟
- ج. خواننده اثرات این تفکرات را کجای کار شما می تواند ببیند؟ (یادداشت ها ، نامه ها ، فیلم ها...)
- د. آیا دلیل یا دلایلی دارید که نشان دهد وضعیت نامطلوب را تغییر داده اید.
- هـ. آیا خودتان از تغییرات حاصل شده راضی هستید؟
- و. آیا دیگران هم از تغییراتی که شما ایجاد کردید راضی اند؟
- ز. دلایل خود را در این مورد بیان کنید.

✓ پیشنهادات:

با توجه به اجرای راه حل ها و یافته های به دست آمده از اجرای طرح، می توانید پیشنهاداتی را به مسئولین، همکاران، اولیا و حتی دانش آموزان ارائه نمایید.

✓ فهرست منابع :

- منابع استفاده شده در متن، در پایان، به این صورت نوشته می شوند:
- نام خانوادگی، نام. سال. نام اثر. محل نشر: ناشر.
- تبریزی، مصطفی. (۱۳۷۶). اختلالات دیکته نویسی. تهران: فراروان.

✓ پیوست ها (نسبت به سایر قسمت ها دارای اهمیت کمتر است):

شامل مدارک و مطالبی است که برای علاقمندان ارائه می شود. مانند : جداول، شکل ها و تصاویر

راهنمای کامل نگارش اقدام پژوهی

• صفحه عنوان:

- ۱- سازمان مربوطه (اداره کل و ادارات نوامی و مناطق)
- ۲- عنوان اقدام پژوهی
- ۳- نام کامل اقدام پژوه (و همکاران در صورت وجود)
- ۴- پست سازمانی
- ۵- رشته تحصیلی
- ۶- آخرین مدرک تحصیلی
- ۷- دوره تحصیلی
- ۸- سمت فعلی
- ۹- شماره پرسنلی
- ۱۰- سال اجرای طرح

نمونه اقدام پژوهی

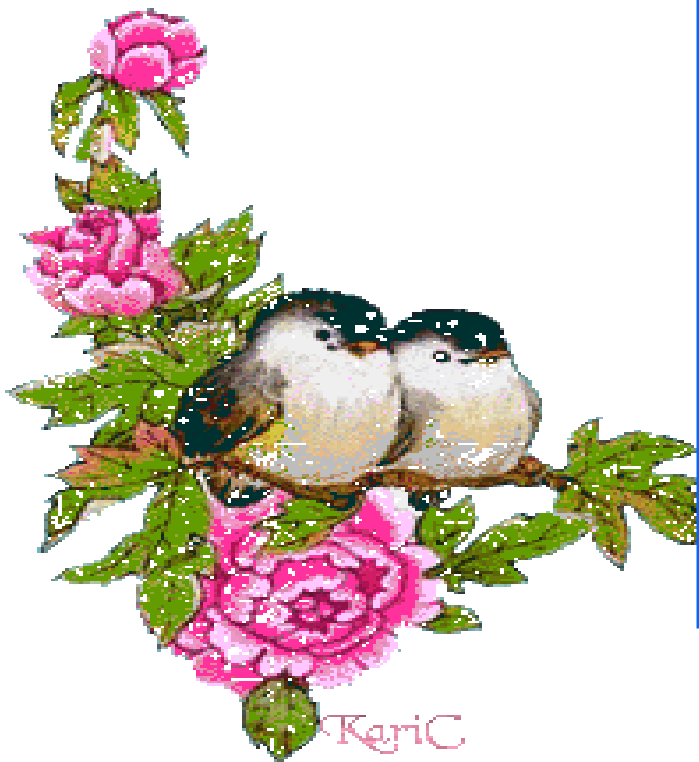
□ مساله :

- ضعف تعدادی از دانش آموزان پایه اول ابتدایی در درس ریاضی

□ عنوان:

- چگونه توانستم مشکل ریاضی تعدادی از دانش آموزان پایه اول ابتدایی را بهبود ببخشم؟

□ مقدمه (درمورد ریاضی)

□ بیان مسأله (توصیف وضعیت موجود)

□ تجربه ی طولانی تدریس من و سایر همکاران در مقطع ابتدایی نشانگر آن است که هر ساله تعدادی از دانش آموزان نه تنها به اهداف کلی درس ریاضی دست نمی یابند بلکه در یادگیری بیشتر مباحث درس ریاضی نیز با مشکل روبرو هستند. کلاس ۳۱ نفره دبستان شاهد دختران گنبد که من در آن مشغول به تدریس می باشم نیز از این قاعده مستثنی نبوده و دانش آموزان این کلاس نیز در یادگیری مفاهیم ریاضی مشکل دارند. به گفته ی مدیر مدرسه که دارای سابقه مدیریت و معاونت ۱۰ ساله در این آموزشگاه می باشد دیگر دانش آموزان سال های گذشته و دوره های بالاتر که عمدتاً از بستگان همین دانش آموزان بوده اند نیز از نظر یادگیری ریاضی دچار مشکل بوده و هستند. به همین جهت تصمیم گرفتم در صورت امکان راه حلی برای رفع مشکل بیابم.

گردآوری اطلاعات (شواهد ۱):

- مساله عدم علاقه مندی دانش آموزان به درس ریاضی را با جمعی از همکاران با سابقه در میان گذاشته و با هم به بحث و گفتگو پرداختیم. همه ی همکاران با علاقه ی بسیار در بحث شرکت کردند و نظرات مفیدی ارایه نمودند. با یکی از اساتید صاحب نظر شهرمان نیز موضوع را در میان گذاشتم ایشان مشتاقانه مطالب نوشته شده را مطالعه و نظر خود را بیان نمودند. با مراجعه به کتاب ها و نشریات گوناگون هم به مطالب جالب و قابل توجه در این زمینه دست یافتم پس از گفتگوهای بسیار در زمینه ی علل ضعف و مشکلات یادگیری تعدادی از دانش آموزان در درس ریاضی مطالب جمع آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت مشکلاتی که در این باره وجود داشت، نظیر روش تدریس معلم، تفاوت های فردی دانش آموزان، مسائل کمک آموزشی، محیط فیزیکی کلاس و ... فهرست گردید

خلاصه یافته های اولیه :

- -معلمین ما معمولاً در کلاس درس متکلم وحده هستند و درس ریاضی که مخصوصاً در پایه اول باید با روش های گوناگون تشریحی، تشبیهی، استفاده از مثال، تجربه و مشاهده های عینی، استفاده از مدل و کاوشگری و... تدریس شود به روش زبانی و قاعده گویی محدود شده است.
- معلم آن طور که باید آموزش لازم را ندیده به طور مثال با اصول یادگیری آشنا نیست که بتواند از آن در امر تدریس بهره گیرد.
- وسایل کمک آموزشی که نقش مهمی در ارائه مفهوم ریاضی دارند به حد کافی در اختیار معلم و دانش آموز نیست.
- تراکم بیش از حد جمعیت در کلاس
- عدم ارتباط ریاضی در پایه های مختلف
- نقش خود دانش آموز در گیرایی مفاهیم از نظر رشد جسمی و هوش

ادبیات و پیشینه تحقیق

- در حین مطالعه و جمع آوری اطلاعات در پی مطالبی بودم که مرا در امر تدریس و رفع مشکلات یادگیری کودکان راهنما باشد که به نظریه اسکینر در کتاب نظریه های یادگیری برخورددم او معتقد است یادگیری در صورتی به بهترین وجه انجام می گیرد که
(الف) اطلاعاتی که قرار است آموخته شوند در گام های کوچک ارائه گردد.

(ب) به یادگیرندگان درباره ی یادگیریشان بازخورد فوری داده شود. یعنی بلافاصله پس از یک تجربه یادگیری به آنان گفته شود که اطلاعات مورد نظر را درست یادگرفته اند یا از آن لحاظ اشکالاتی دارند.

(ج) یادگیرندگان بتوانند با سرعت متناسب خود یاد بگیرند.

راه های پیشنهادی برای تدریس ریاضی

- دانش آموز باید در کسب معلومات ریاضی خویش سهمیم باشد. تا بتواند از آن معلومات در مواقع لازم بهره برداری کند. معلم باید قبل از تدریس یک مفهوم جدید معلومات قبلی دانش آموز را محک زده و تدریس مطالب جدید را بر پایه معلومات قبلی او استوار نماید. قبل از تدریس هدف درس را برای دانش آموزان روشن نماید تا بچه ها با بینش و بصیرت به یادگیری مفاهیم ریاضی پردازند با ایجاد انگیزه قوی رغبت دانش آموزان را نسبت به موضوع درس برانگیزد. یادگیری از آسان به مشکل صورت بگیرد. چون کودکان در این مقطع در مرحله ی رشد تفکر عملی هستند برای یادگیری یک مفهوم لازم است که از اشیا و وسایل عینی بیشتری استفاده کنند. در کلاس باید موقعیت های مختلف برای کودکان فراهم شود تا آن ها بتوانند اشیا را دستکاری کنند، بازی قسمت اصلی کار است

چگونگی اجرای راه های جدید:

- به منظور اجرای دقیق راه حل های به دست آمده و رفع مشکل یادگیری این کودکان ابتدا سعی نمودم در امر یادگیری هر مفهوم مستقیماً آنان را با موضوع یادگیری درگیر نمایم و متوجه شدم برای یادگیری بیشتر مفاهیم ریاضی، این کودکان احتیاج به انجام یک سری فعالیت های ذهنی ساده تر در رابطه با آن مفهوم دارند، که این فعالیت ها بهتر است در کلاس های آمادگی (قبل از دبستان) به صورت عملی و به وسیله کودکان انجام شود. به طور مثال طرحی را در رابطه با آموزش مفاهیم تفریق - در سطح آمادگی در کلاس - برای این کودکان در نظر گرفتم که با انجام این فعالیت دانش آموزان ضعیف در حل مسائل تفریق با مفهوم کاهشی آن که در پایه اول کاربرد دارد مشکل جدی نداشته باشند چراکه مفاهیم دیگر آن به شکل ساده در اثر یادگیری دیگر مفاهیم تفریق است که در کلاس های بالاتر مورد استفاده قرار می گیرد.

گردآوری اطلاعات (شواهد ۲) :

گرچه با طرح هایی که کم و بیش در کلاس درس به ابتکار خود یا با استفاده از نظرات ارائه شده توسط همکاران یا با بهره بردن از مطالعه کتاب های گوناگون اجرا نمودم پیشرفت قابل ملاحظه ای در روند یادگیری کودکان ضعیف ایجاد شد اما همچنان لازم بود مقایسه ای بین دو گروه در قالب ارزشیابی از دانش آموزانی که به نظر من از ابتدا مشکل بودن مفاهیم ریاضی را درک می کردند و دانش آموزانی که ضعیف قلمداد می شدند و احتیاج به تمرین خاص داشتند انجام گیرد و در این مقایسه مشاهده نمودم که به نسبت زیادی موفق به افزایش درجه تمرکز حواس این دانش آموزان بر روی یک مطلب شده ام - موضوعی که اساس یادگیری در تمام دروس به خصوص در درس ریاضی می باشد . به طور نمونه در یک آزمون قبل از به کارگیری طرح ، میانگین نمرات دانش آموزان بدون مشکل ۲۰ و میانگین نمرات دانش آموزان ضعیف ۱۱ بود . و بعد از به کارگیری طرح میانگین نمرات این دانش آموزان به ۱۷ ارتقا یافته بود .

نتایج:

- -دانش آموزان به درس ریاضی علاقه مند شده و درزنگ ریاضی فعالیت چشمگیری ازخود نشان دادند.
- زمینه ای برای بحث و هم فکری بین همکاران به وجود آمد.
- یادگیری عمیق تر و پایدارتر صورت گرفت
- والدین از پیشرفت فرزندانشان ابراز رضایت کردند.
- میانگین نمرات ریاضی دانش آموزان در حد قابل ملاحظه افزایش یافت.

نتیجه گیری

اگر پایه تدریس بر انتقال معلومات به دانش آموزان استوار نباشد و به یک نظام تحقیقی و فعال که کودکان محور اصلی انجام عمل ریاضی باشند توجه شود. اگر محتوای مطالب آموزش ریاضی را با فعالیت های ذهنی کودک منطبق سازند اگر کلاس درس ریاضی طوری اداره شود که دانش آموزان با تلاش خود و با راهنمایی معلم به اهداف آموزش نائل شوند یادگیری بهتر و آسان تر صورت می پذیرد.

محمد رسول الله
صلى الله عليه وسلم